

La creativitat no resol el conflicte entre cultura i mercat

Published by [Interacció. projecte editorial del CERC](#) [1] on 06/04/2018 - 14:13 | Last modification: 14/09/2026 - 15:50

L'expansió del concepte d'«indústries creatives» ha incorporat la cultura als discursos sobre innovació, competitivitat i creixement. Felipe Verdugo examina críticament aquest desplaçament i assenyala una contradicció central: com més s'amplia el perímetre de la cultura per incloure-hi activitats econòmiques molt diverses, més difícil resulta justificar la protecció específica de les expressions culturals.

El concepte d'indústries creatives sorgeix al Regne Unit a finals dels anys noranta. Aplega les arts, les indústries culturals, el disseny, la publicitat, els videojocs i el programari sota una mateixa categoria. Aquesta operació presenta la creativitat com un recurs econòmic capaç d'impulsar la innovació i la competitivitat. La seva aparent amplitud amaga una distribució desigual: el pes econòmic recau sobretot en els sectors tecnològics i comercials, mentre les arts ocupen una posició molt més reduïda.

Verdugo relaciona aquesta perspectiva amb els models de ciutat i classe creatives. Les polítiques destinades a atreure talent, crear clústers i regenerar barris han convertit la diversitat cultural en un factor d'atracció territorial. Els estudis revisats mostren que aquestes estratègies també poden intensificar les desigualtats, afavorir processos de gentrificació i ignorar les relacions dels agents culturals amb les comunitats locals.

El mateix marc transforma el treball cultural. La figura de l'artista deixa pas a la de l'emprenedor creatiu, flexible i responsable de gestionar els seus propis riscos. La precarietat característica de moltes professions artístiques es converteix així en un model laboral extensible a altres sectors de l'economia.

La retòrica de la creativitat permet atribuir a les arts els beneficis simbòlics del model mentre els recursos públics es desplacen cap als sectors tecnològics amb més rendibilitat.

Els casos del Regne Unit i Corea del Sud mostren aquest desajust entre discurs i actuació. Mentre les polítiques invoquen la cultura i la creativitat, les inversions prioritzen les tecnologies de la informació, la recerca i el desenvolupament, les empreses emergents, els mitjans i els videojocs. Per a Verdugo, separar amb més claredat les arts de l'economia creativa podria reforçar la justificació política del suport públic a activitats el valor de les quals no pot ser determinat únicament pel mercat.

La segona part de l'article trasllada el problema al comerç internacional. L'ampliació del camp cultural i la hibridació digital dificulten l'aplicació de la Convenció de la Unesco sobre la diversitat de les expressions culturals. Si el disseny, els videojocs o els continguts interactius són considerats expressions culturals, resulta més complex delimitar quins béns mereixen un tractament específic en els acords comercials. Alhora, el seu elevat valor mercantil pot erosionar el principi segons el qual els béns culturals tenen una doble naturalesa, econòmica i cultural.

L'article té la virtut d'advertir contra l'ús indiscriminat del concepte de creativitat. La seva aportació més sòlida rau a mostrar que les categories estadístiques no només descriuen la realitat cultural, sinó que també distribueixen legitimitat, visibilitat i recursos. En canvi, la seva anàlisi resulta més limitada quan aborda les potencialitats culturals dels videojocs i d'altres formes digitals, considerades principalment des de la seva dimensió econòmica. La pregunta de fons, però, continua oberta: fins a quin punt es pot ampliar el camp cultural sense que la diversitat esdevingui una justificació genèrica sota la qual acabi cabent qualsevol indústria creativa?

Referència

Verdugo, F. (2017). Industries créatives, diversité et politiques culturelles. *Revue Interventions économiques*, (57).

<https://doi.org/10.4000/interventionseconomiques.3128> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: sectors culturals i creatius

Tags: polítiques culturals

Tags: economia de la cultura

Tags: diversitat cultural

Tags: cultura digital

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/creativitat-conflicte-cultura-mercat>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.4000/interventionseconomiques.3128>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7537>